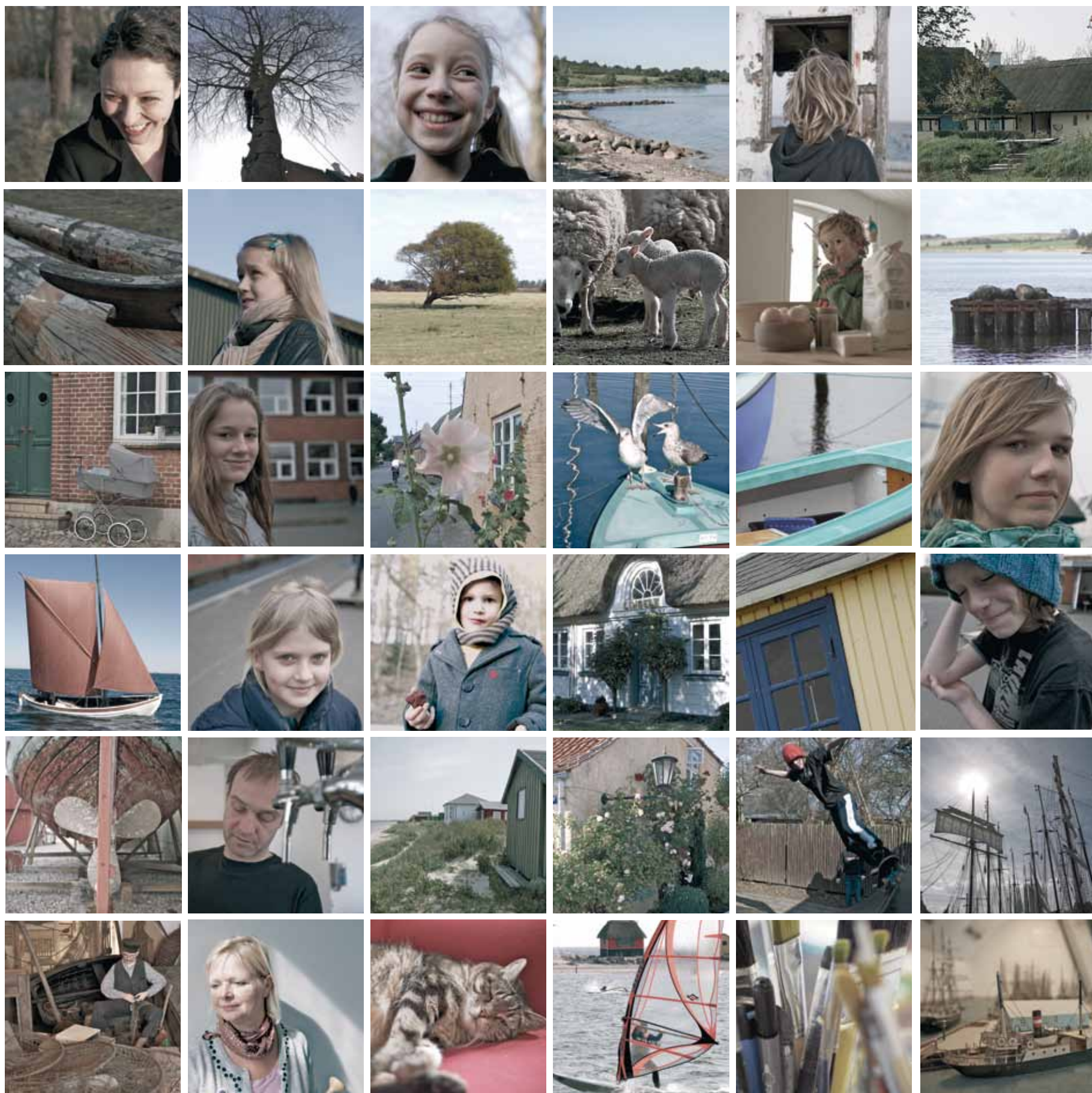

Ærø, et dejligt sted! Kom Så!

GRATIS!

Ta' med den hjem - og tag
gerne et par stykker med
til dine bedste venner!

**Informationsavis
om Ærø**

**Barndommens
ø**

Ærø er et herligt sted at vokse op, flere og flere børnefamilier flytter til øen.

Vores børn side 4

**Kultur
24/7/365**

Ærø bugner af fristende kulturtilbud.

Kultur side 8

**Den globale
landsby**

Fra Marstal til Lagos og Singapore og til Marstal igen

Erhverv side 10

ærø.dk

Velkommen om bord på m/s Samka!

Samka anduver Nyhavn. Skibet er ladet med ærøboer, der i dagene **16.-18. april** vil slå et slag for vores smukke, levende ø. Vi ønsker os nemlig endnu flere tilflyttere, der kan være med til at fortsætte udviklingen på øen. Så vi håber at kunne lokke en del af jer til det sydfynske øhav så I selv kan konstatere, at Ærø er det perfekte sted at bo.

Vi står klar i lastrummet til at byde ind med nogle friske perspektiver og fortælle jer om ølivets fristelser under overskrifterne: Bosætning, Erhverv, Uddannelse, Samfund, Kultur, Turisme. Vi elsker børn og børn elsker Ærø, så der bliver masser af underholdning og aktiviteter for de små. På kajen er der mulighed for at købe økologiske produkter fra boder indrettet i et af de typiske strandhuse, man finder langs vandet i Ærøskøbing og Marstal. Du kan også deltage i vores konkurrencer og vinde skønne feriepræmier.

På dronning Margrethes fødselsdag, fredag den 16. april vil en flok Ærø-masker, det vil sige maskerede og udklædte voksne ærøboer, vise, hvordan henholdsvis Fastelavn og Helligtrekonger fejres på øen. Lørdag og søndag er der dukketeater for børn flere gange dagligt. Børn har ligeledes lejlighed til at erhverve et kaptajnsbevis, ligesom der er lege- og tegnehjørne om bord.

Rammen om arrangementet er det 53 år gamle museumsskib Samka - et fragtskib af typen caroliner og made in Ærø. Havde det ikke været for en masse ildsjæle og en bevaringsforening, havde denne skønne coaster sikkert ligget som ophugget jernskrot på en indisk strand i dag.

I disse dage administreres og vedligeholdes m/s Samka kærligt og kyndigt af foreningen med samme navn. Du kan læse mere om hende på www.mssamka.dk

Velkommen om bord!

Flere mursten for pengene

Hvis I ønsker økonomisk frihed til at skifte karriere eller tempo, så er det smart at skære lidt ned på udgifterne til mursten.

Husene på Ærø er til at betale, og det er ikke svært at få et smukt og velbeliggende hus nær vandet. Højhusene på øen er i den lave ende, ligeledes huspriserne. Der er mulighed for at leje boliger, både kollegieværelser, lejligheder og rækkehuse, privat eller gennem boligselskaberne. Men egen bolig er indenfor de flestes økonomiske rækkevidde. Ærø har flere ejendomsmæglere med lokalkendskab, og de rådgiver gerne om de forskellige områder på øen. Studér nedenstående skema, så får I en idé, om hvad der kan spares på "husholdningsbudgettet" ved at flytte adressen til Ærø.

Boligpriser København contra Ærø:

Adresse/København	Boligtype	m ² bolig	Kontantpris	Netto pr. md.
Kastrupvej - 2300 København S.	Ejerlejlighed	55	1.395.000	8.172
Emdrupvej - 2100 København Ø.	Ejerlejlighed	59	1.495.000	9.576
Mandholmen - 2650 Hvidovre	Rækkehus	76	1.995.000	10.282
Hansstedvej - 2500 Valby	Villa	90	2.495.000	13.629
Adresse/Ærø				
Vesterbro - 5970 Ærøskøbing	Byhus	112	895.000	5.140
Violvej - 5960 Marstal	Villa	132	1.375.000	7.125
Tordenskjoldsgade - 5960 Marstal	Byhus	207	1.595.000	8.044
Søby Nørremarksvej - 5985 Søby	Nedlagt landbrug	213	1.950.000	9.080

Data er baseret på udtræk fra Boligsiden.dk den 30. marts 2010

Jeg fandt det først!

Som ung tilflytter fatter man ikke, at Ærø ikke for længst er blevet overrendt og lagt ned af børnefamilier og andre, der stiller krav om ordentlig kvalitet i deres tilværelse. Men jeg har jo selv været en af dem, og jeg må indrømme, at jeg ikke engang kendte til eksistensen af Ærø, før vi i sin tid forlod Frederiksberg med vores lille søn, i jagten på skønhed, ro og plads. Men nu står jeg her i en ubegribeligt privilegeret livsstil i et af Danmarks smukkeste områder, og føler mig som fortroppen til en større indvandring.

Landlig idyl er ikke alt

Landlig idyl er langt fra alt - der skal ligesindede til. Det måtte vi hurtigt sande, da vi begyndte at kigge på landejendomme uden for København. Hvis man som os ønsker nærheden til hav, flere indendørs kvadratmeter, en stor,

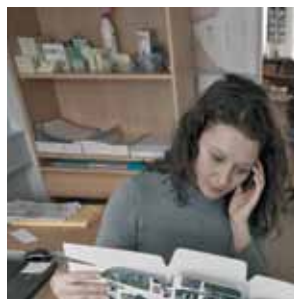
grøn have og en levested, hvor der er råd til lidt mere og tid til rent faktisk at opleve sine børn - ja, så er det ikke inden for S-togsnettet til København, man skal købe hus. Det er simpelthen for dyrt og for arbejdskrævende. Selv når man har gode jobs og lang, videregående uddannelse. Så kommer problemet, som vi oplevede det. Jo længere du rykker ud på landet, og jo flere kvadratmeter du kan få for pengene, des sværere er det ofte at se sig selv i en tilværelse dér. Som jeg skrev før: Landlig idyl er ikke alt. Man skal også have en fornemmelse af, at her kan man falde til, møde ligesindede og få venner. Og så står man pludselig midt inde i landet - i et uendeligt hav af kornmarker og fladt svinebrugsland med højspændingsmaster så langt øjet rækker. Havet ligger mange kilometer borte, og kulturcentrum udgøres af den lokale benzintank, fordi alt andet er lukket og slukket. Ellers tak.

Ærø's bosætningskonsulent Jytte Weiss Brinks rykkede teltpælene op fra Frederiksberg for fem år siden og fandt et paradys på Ærø. Nu hjælper hun kommende og nye tilflyttere til rette på øen.

Ærø - en helt anden kultur

Da jeg endelig lod mig overtale til at besøge Ærø, var jeg dybt desillusioneret over at have fået min drøm om landlig idyl gennemtærsket af så mange besøg i yderflækker, hvor alt liv syntes ophørt, og hvor de få, der var tilbage i landsbyerne, bøjede sig skråt fremover for at få et kig ind i bilen, når man kørte igennem. Uden at løfte hånden til hilsen, vel at mærke.

Men det ændrede sig allerede, da vi steg ombord på færgen til Ærø. Det var oktober, og sommersæsonen med dens mange turister var for længst drevet over. Alligevel var færgen fyldt med liv: Her løb børn i alle aldre rundt, der var mødregruppe, der var pendlere med deres laptops og gymnasieelever - og færgens efterlønnere og pensionister kiggede fornøjet på virakken på trapper og i stillesalon og fandt sig i larmen, for på Ærø betragter man børn som en gave. ->

På Ærø er det bare lidt nemmere at slå problemerne hen og grine af dem.

Støtte ved tilflytning

Ærø's bosætningskonsulent Jytte Weiss Brinks kan hjælpe med afklarende spørgsmål, hvis du og din familie overvejer at flytte til Ærø. Har du allerede bosat dig, fungerer bosætningskonsulentens som bindeled mellem dig og de mennesker, informationer eller instanser, du har brug for.

Borgmestermøder: Kommunen holder hver tredje måned et velkomstmøde, hvor borgmesteren og bosætningskonsulenten informerer. Ved den efterfølgende tilflyttercafé kan man få en snak med borgmesteren, bosætningskonsulenten eller de andre tilflyttere.

Tilflytternetværket er en landingsrampe for nye tilflyttere. Her kan man hurtigt møde nye mennesker og deltage i fælles aktiviteter.

Kontakt bosætningskonsulenten for info på Tlf. 2124-7935 / jytte@arre.dk eller læs mere på ærø.dk.

Magnet for de initiativrige

Således opmuntret gik jeg i land med min familie, og den gode fornemmelse fra færgen varede ved. Vi blev modtaget af et levende og åbent lokalsamfund, hvor man hilser på hinanden, hvor hjælpsomhed er en selvfølge, og med et godt miks af indfødte ærøboere og tilflyttere på alle uddannelsesniveauer - nok til at man uden problemer kan skabe sig en fantastisk vennekreds.

Man skal ville Ærø. Og det bærer tilflytterne herovre præg af. Derfor har Ærø også en ualmindelig høj frekvens af personligt initiativ og virkelyst. At Ærø og ærøboerne som udgangspunkt selv er foretagsomme og standhaftige mennesker, hjælper meget på det. Men man kan ikke flytte til Ærø og tro, at man kan køre på frihjul. Hvis man savner en hip café med økomad, børnehjørne, espresso og frosne cocktails, så åbner man den. Hvis man savner koncertliv, så får man det op at stå sammen med ligesindede fra musikscenen herovre, sådan er dét. Men til gengæld er det også utrolig nemt at skabe de fællesskaber der skal til for at skubbe nye ting i gang. For sådan er befolkningssammensætningen på Ærø.

Godt iværksætermiljø

Det personlige initiativ belønnes herovre. Men som ø har Ærø set mange brushoveder komme og gå, så man nærer også en sund skepsis for rodløse projektidéer og luftkasteller. Til gengæld er der sund opbakning om velfunderede og solide initiativer, og inden for det sidste år er der sågar ansat en erhvervsrådgiver, der vejleder og guider de iværksættere og idémagere, som har forma-

tet og stædigheden til at få et projekt i luften. Nu er der sågar oprettet et iværksæternetværk til kontakter, synergi og gode networking-arrangementer med virksomheder og institutioner uden for Ærø.

Hvis man er selvstændig iværksætter, er der i hvert fald ingen undskyldning for ikke at flytte til Ærø. Min mand og jeg startede selv som selvstændige kreative, og man kan ikke bede om bedre betingelser. Hvor Ærø har en fantastisk unik og inspirerende natur, der knapt har sit lige, så kan de fleste andre landzoner dog stadig byde ind med lys, landskaber og ro til sjælen for kreative hjerner. Men Ærø har også miljøet. Det vil sige, at man kan komme i kontakt med andre i den kreative branche: For eksempel har en del fra den urbane reklame- og designbranche fundet vej til Ærø, fordi man – ud over den skønne natur – kan finde fagligt ligesindede i nærheden. Og det betyder nu engang alverden, hvis man leverer sine produkter over internettet, og kun færdes i byernes kreative miljøer få gange om ugen eller mindre.

Bredt erhverv og arbejdspladser

Ærø har altid været en driftig ø, og et hurtigt vue over øens mange virksomheder og detailhandel vidner da også om et bredt og broget erhvervsliv med masser af arbejdspladser til stort set enhver kompetenceprofil. Dette gælder ikke mindst inden for Ærø Kommune, der udbyder størstedelen af sine services på øen – selv danskurser for fremmedsprogede! Som udpræget skole-ø rekrutterer Ærø en lind strøm af lærere, pædagoger og andre undervisningskompetencer, og på vores sygehus arbejder operationslæger,

sygeplejersker og jordemødre, så man hverken skal af øen for at føde sine børn eller behøver være bange for at blive syg. Det synes jeg personligt er helt enestående, men det er samtidig symptomatisk for et samfund som Ærø, hvor alle de faglige kompetencer rent faktisk er fastboende herovre.

Ingen burhønse-børn

Jeg er ikke blevet mindre begejstret, siden min ankomst for godt fem år siden. Vi har fået endnu et barn og er lune på tanken om et tredje, fordi det er så pokkers godt at være barn på Ærø. Normeringen i daginstitutionerne er perfekt, og der er ingen lukkedage eller overfyldte, burhønse-lignende tilstande her. Og så tænker man i frisk luft, økologi og sammenhold. Det kan jeg godt lide. Når mine børn skal i skole, så ved jeg at vi kan vælge mellem fire hyggelige og veludstyrede skoler, hvor klasserne er relativt små, og fokus ligger på den enkelte elev. Til gengæld er fagligheden og det mentale overskud blandt lærerne høj (jeg kender selv et par af dem), og mobning – hvis den er der – er derfor synlig, og der slås ned med hård hånd. Det kan jeg også godt lide.

Men nu spørger du sikkert: Er der da ingen minusser – ingen ridser i lakken? Joda, Ærø er jo blot ét bud på en god tilværelse. Og som med alle gode tilværelser, så er den på øen også fyldt med konflikter, bekymringer, kontraster, irriterende mennesker og dagligdags trakasserier i massevis. Sådan er livet jo. Men på Ærø er det bare lidt nemmere at slå problemerne hen og grine af dem. •

Barndommens ø

Ærø er et herligt sted at vokse op, og derfor vælger flere og flere børnefamilier at flytte til øen. Den afstressende natur, det nære miljø og de uendeligt mange tilbud til børn giver optimale muligheder for en tryk og spændende opvækst.

Klokken er kvart over tre om eftermiddagen, og Ærø's tre folkeskoler og friskolen i Ærøskøbing har for længst ringet sidste time ud for størstedelen af Ærø's børn. Nu begynder en lang og fri eftermiddag med masser af tid til sport, lektier eller sjov med kammeraterne, før aftenmaden står på bordet rundt omkring i de små hjem.

Vi træder ind i en stor herskabsvilla på Møllevejen i Marstal; klos op ad Marstal Skole. Overalt, ikke mindst i husets store hall, myldrer det med børn i alle aldre. Vi er trådt ind i fritidsordningen Toftebo. På alle etager og i alle rum er børnene i fuld gang: I de lyse kælderlokaler arbejder en håndfuld små snekkere koncentreret på deres projekter, kyndigt vejledt af en sløjdlærer, et par børn spiser eftermiddagsfrugt sammen med en pædagog, og længere oppe i huset bliver der bygget hule og leget fine damer.

Umuligt at kede sig

Nanna Svends, der er daglig leder for alle Ærø's kommunale daginstitutioner, er ikke i tvivl om, hvad det vil sige at være barn på Ærø: 'Børn på Ærø har sjældent grund til at kede sig. De er ualmindeligt godt dækket ind med aktiviteter i deres fritid. Dels lægger kommunen stor vægt på at skabe de rette rammer for et aktivt fritidsliv med fritidsordninger, der er nært bundet sammen med de lokale idrætsklubber, og dels har børnene adgang til et væld af klubber og tilbud. Man kan gå til ridning, fodbold, håndbold, optimistjolle, windsurfing, kajak, musik, svømning, bueskydning, tennis, gymnastik – vi har et skatermiljø – og 1000 andre aktiviteter. Ja, jeg tror faktisk ikke, der er ret meget, du ikke kan finde på Ærø.'

På Nanna Svends' opfordring bevæger vi os videre rundt på øen, til nogle af de mange andre fritidstilbud. Marstal Kajakklub ligger lige ned til vandet med sit spritnye klubhus med panoramavinduer der giver et bredt udsyn over Erikshale og dens mange smukke strandhuse. Længere inde i havneanlægget er et hold unge optimistjollesejlere fra Marstal Sejlklub og deres instruktør ved at stævne ud i det smukke solskin.

Ærø har fire idrætshaller, og lige så mange idrætsforeninger. De er alle solidt forankret i lokalmiljøet, og trækker på frivillige ildsjæle og dedikerede forældre og unge. Idrætshallerne ligger tæt på skolerne og fritidstilbuddene, og børnene går eller cykler den korte tur. I Ærøskøbing møder vi Freja på 9 år. Hun går i fritidsordningen Skibet, som er en fysisk del af Arrehallen – idrætshallen i Ærøskøbing. I Skibet dufter der af mad. Børnene er sammen med pædagogerne ved at dække bord til eftermiddagsspisning. I dag står den på rugbrødsmadder med pålæg og et stort fad grøntsager i stave.

Fritid med frihed

Efter maden, hvor voksne og børn hygger og snakker om stor og småt, viser Freja os rundt i Skibet, der er et tilbud for de lidt større børn. Freja fortæller, at hun elsker at synge og spille musik. Hun viser os ind i et af Skibets hyggelige rum, hvor der er en lille scene og et musikantlæg med mikrofon. Freja tænder for anlægget og giver et singback-nummer for fuld styrke. Et par af de andre stemmer i, og så er der party på Skibet. Så meget, at en af pædagogerne kigger ind med et af de der øjenbryn, der siger alt, hvorpå han lukker døren på en meget sigende måde. Børnene fanger udmærket den milde irettesættelse og skruer lidt ned for anlægget.

Når man har set verden fra flere vinkler, er Ærø et godt sted at slå rod.

'Jeg kan godt lide at komme her efter skole, fordi jeg kan slappe af og lave næsten lige hvad jeg har lyst til', fortæller Freja. 'Da jeg var yngre gik jeg i Knasten lige derhenne – det er for dem, der lige er startet i skole.' Hun peger ud af vinduet, over mod fritidsordningen for de lidt yngre børn: 'Så der er ikke så langt mellem os, når min lillesøster begynder derovre', fastslår hun. På vejen ud kigger vi op i fitness-centeret, hvor et par af hendes ældre kammerater fra friskolen bruger løs af motionsmaskinerne under instruktion af friskolelærer og fitness-fan, Michael Andersen.

Det bliver hurtigt klart, at Ærø's børne- og fritidstilbud umuligt kan overskues på en dag. Vi kigger kort ud i Ærø Rideklub, der er én ud af hele tre af slagsen på Ærø. Men der er kun et voksenhold af ryttere i gang med at lave volter i savsmuldet, for nu er det blevet så sent på dagen, at børnene er taget hjem. I Rise og Marstal har KFUM-spejderne haft en dag med gode naturoplevelser, og senere på aftenen vil ungdomsklubberne i Ærøskøbing og Marstal danne rammerne om samvær med vennerne, billard, bordfodbold, videoaften og LAN-party for øens teenagere.

Kontinuitet og tryghed

Vi slutter dagen hjemme hos familien Haugaard. Petra har overstået lektierne, og nu skal hun bare hænge ud med sine forældre. I morgen skal hun til optimistjolle – en interesse hun har delt med sin far, Erik Jørs, siden hun var barn. Nu hjælper hun ham med at undervise de yngre årgange. Gennem hele sin opvækst har Petra været aktiv i det ærøske klub- og foreningsmiljø. Ud over at sejle, går hun til kor og klassisk guitar.

'På Ærø er der så utrolig meget at lave for børn', fortæller hun. 'Det betyder, at mange af os ofte har to-tre fritidsaktiviteter. Og rigtig mange har egen hest herovre, fordi deres forældre har plads til det'. Det er meget normalt, at de større underviser de mindre. Når man som barn har været engageret i en klub i en årrække, så ender det ofte med at man får sit eget puslingehold. Og på den måde opstår der en kontinuitet – en slags trygt mentorforhold mellem de større og de mindre børn på øen.

En god start på livet

Den moderne familie har mange bolde i luften og stiller forståeligt nok høje krav om kvalitet når det kommer til deres børn. På Ærø er normeringen god, standarden høj og skolerne mobbefrie.

Hvis man har helt små børn er der grund til at glæde sig, hvis man bor på Ærø. Hele øen er nemlig dækket ind af vuggestue og et ualmindelig veldrevet dagplejesystem med dygtige dagplejemødre og en ugentlig fælles legestue.

Natur og udeliv for børn

Når børnene skal i børnehave, er der kommunale tilbud i Marstal, Ærøskøbing og Søby, som hver har deres fordele. En af dem ligger naturskønt med panoramaudsigt over havet, og en anden er fysisk forbundet til vuggestuen, så større og mindre søskende kan se hinanden i det daglige. De kommunale børnehaver har udegrupper, som hver dag bruger øens storslåede natur.

Dertil kommer den meget populære private børnehave Pippihuset, som har eksisteret i over 10 år. Børnehaven bekender sig som øens andre børnehuse til anerkendende pædagogik og har en grøn profil med økologi, miljøbevidsthed og aktivt udeliv i fokus.

Alle Ærø's børnehuse holder en meget høj standard, som konstant udvikles og forbedres i tæt samråd med forældrene. Ærø er et paradys for børn – og det skal den blive ved med at være.

Skole for alle

Med sine tre folkeskoler og den private friskole i Ærøskøbing er der folkeskoleliv for enhver smag og temperament. Øens folkeskoler ligger i Søby, Rise og Marstal, og dækker således både enderne og midten af den 88 km² store ø.

Skolen i Marstal rummer tillige overbygning fra 7. til 10. klasse for samtlige øens folkeskoleelever. Skolerne har en overskuelig størrelse, hvor elever, forældre og lærere har mulighed for at lære hinanden at kende og samarbejde om det enkelte barns udvikling og uddannelse. I disse relativt små og tætte skolemiljøer er der ingen plads til mobning eller intolerance. Alle skoler ligger tæt på naturen, er godt udstyret med IT, moderne undervisningsmateriel og sunde, velholdte bygninger.

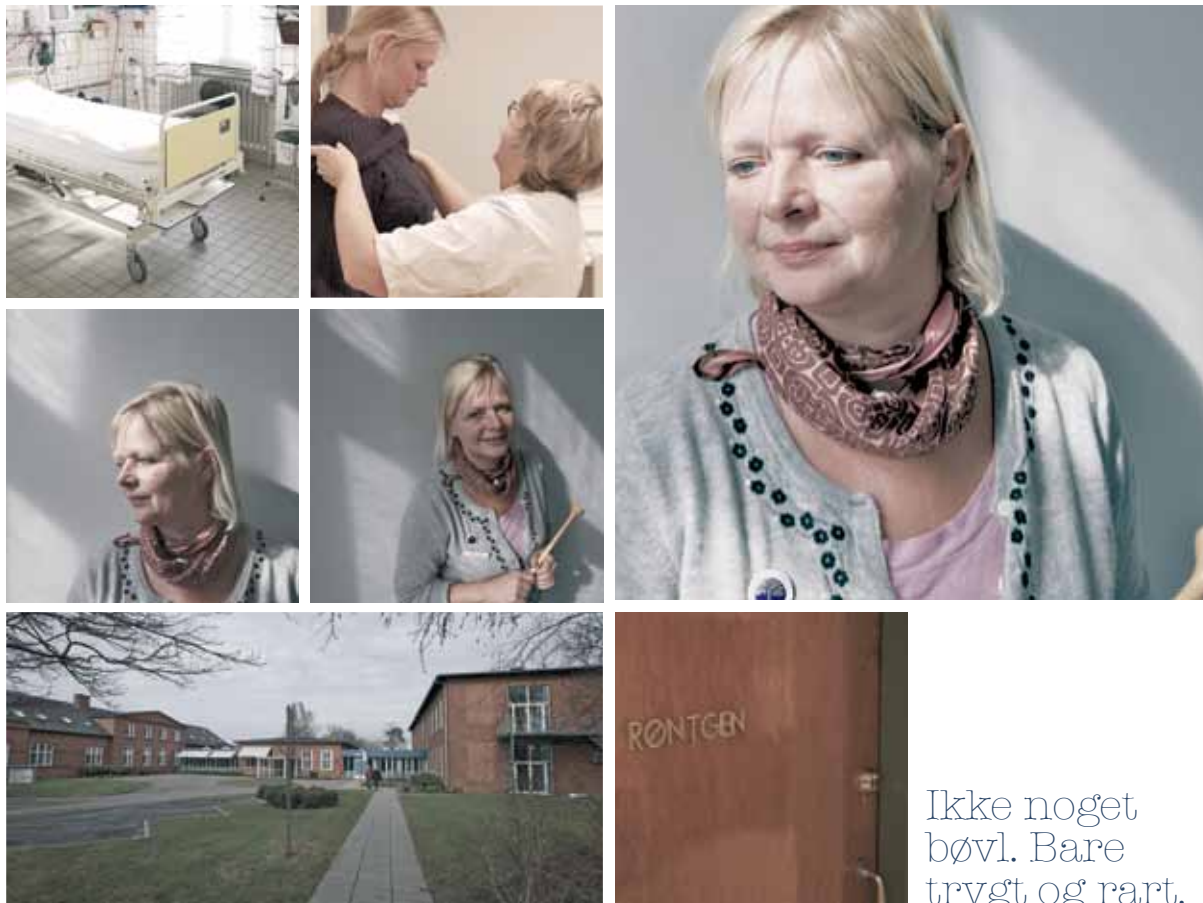
Friskole – et frit valg

Midt i Ærøskøbing ligger Ærø Friskole i en klassisk gammel skolebygning, der emmer af historie og aktivitet. Friskolen, der er relativt nyetableret, udgør et anderledes alternativ til den etablerede folkeskole, og nyder stigende popularitet på øen. Trods sin unge alder er friskolen i god udvikling og vokser sig større og større for hvert år der går. Takket være det frie skolevalg kan forældre og børn vælge lige det, der passer dem bedst, hvad enten det drejer sig om folkeskole eller friskole.

Gratis transport

På Ærø er det gratis at køre i bus, når man er skolebarn – ikke blot i skoletiden, men hele dagen - så eleverne kan vælge skole, kammerater og fritidstilbud på hele øen uden at skulle skele til pengepung. Det brede udbud af fritidsklubber, musikskole og ungdomsklubber, kreative værksteder, skatermiljøer, idrætsforeninger og rideklubber danner alt sammen rammen om en stor del af børnenes og de unges fritidsliv.

Et stort samfund på en lille ø

Ærø er mere end et ferieparadis om sommeren. Omkring 7.000 sjæle har helårsadresse på øen, og selv om gaderne ikke er pakket med travle og storshoppende folk i vinterhalvåret, skal man ikke lade sig snyde: Det summer af aktivitet bag facaderne.

Babyboom

Lad det være slået fast med syvtommerssøm: Ærø er en ø - ikke et udkantssområde. Statistisk set flytter der flere til end fra øen - og det hænger sammen med, at Ærø i sig selv udgør et dynamisk og kulturrigt lokalsamfund, hvor mange fagkompetencer bor og arbejder. Lige nu oplever øen et sandt babyboom; sidste år steg fødselstallet på Ærø med over 40 procent, hvilket er stik imod landstendensen. På Ærø kom 52 børn til verden, og de fleste af dem blev modtaget af vores fantastiske jordemødre på Ærøes eget sygehus.

Med sin rummelige og udadvendte kultur, der i høj grad kan tilskrives en lang historie med sejls og maritime erhverv, modtager Ærø sine tilflyttere med åbne arme og åbent sind. På Ærø skeles der nemlig hverken til hudfarve, alder, seksuel orientering eller kulturel baggrund. Alle er velkomne. Derfor er befolkningen på Ærø sammensat og broget, så alle kan finde ligesindede: Her bor unge familier og par med smukke huse og store familieplaner; her bor selvstændige erhvervsdrivende; vi har tilflyttere fra stort set alle verdensdele; her trives seniorer og efterlønner; HF-elever og studerende; kunstnere og forfattere og en uendelig masse andet godtfolk. Men uanset hvem du er, så er du velkommen på Ærø.

Fred og ingen fare

Naturen lægger en balsamisk dæmper på dagligdagens jag og stress, og det nære forhold til naboer og medmennesker giver tryghed og sammenhængskraft. Ærø kan bryste sig af at have en af landets absolut laveste kriminalitetsrater. ->

Ærø Sygehus lille, hyggeligt og velfungerende

Der er 19 sengepladser til medicinske og kirurgiske patienter og fødende.

Desuden et dagkirurgisk afsnit, som tilbyder mindre indgreb til patienter i hele landet:

- Operations- og narkoseafsnit
- Kirurgisk og medicinsk ambulatorium
- Røntgenafdeling
- Telemedicin
- Visiteret skadestue, hvortil man henvises gennem lægevagten

Der kommer jævnligt speciallæger fra Svendborg Sygehus. I akutte livstruende situationer betjenes Ærø af helikoptertjeneste.

Med hele vejen

Sidste år blev et rekordstort antal børn hjulpet til verden på øens sygehus af Ærøes to jordemødre Nan og Tone. Vi har talt med Nan om nærhedens betydning for fødende kvinder og Nans hverdag.

Egentlig var det ikke den helt store kærlighed til Ærø, der drev jordemoder Nan Linstow til Ærø fra Frederiksberg for otte år siden. Men hun var moden til, at der skulle ske noget nyt i tilværelsen. Og da hun en dag i et tog i Jylland tilfældigt mødte en tidligere kollega fra København, agiterede den lokalt opvokset jordemoder så ivrigt for Ærøes lysaligheder, at hun fik solgt idéen - eller som Nan udtrykker det: "Hun har ansvaret for, at jeg er her." Siden har Nan hjulpet mange nye ærøboer til verden på Ærø Sygehus i Ærøskøbing.

I stilling på Ærø

"Efter ti år i en ledende stilling på Frederiksberg Hospital, tog jeg konsekvensen af min manglende lyst til at være chef. Jeg sagde op og så fik vi en søn," fortæller hun. Kort efter traf hun sin kollega i toget, og teltpælene blev rykket op - uden sikkerhedsnet i form af et job på Ærø. "Jeg havde talt med de to jordemødre hernede, og de beskrev stedet som et paradis, så jeg regnede ikke med, at der var udsigt til et job indenfor faget på øen. Derfor blev jeg i første omgang pendler med arbejde i Svendborg, men det var slet ikke mig - og der var jo også et barn, der skulle passes."

"Endelig" sagde en af jordemødrene op, og Nan fik stilling på Ærø. "Det er et privilegium at arbejde her," fastslår hun og fortsætter: "Det betyder utrolig meget at kende de fødende - ofte har vi jo ligget på stranden eller været under bruseren sammen i idrætsklubben - og have mulighed for at se dem hyppigere end på de store specialafdelinger." De to jordemødre er modsat de øvrige omkring 80 medarbejdere på sygehuset ansat af Region Syddanmark, og de "deler" året på den måde, at de har vagt cirka en uge ad gangen. Der er konsultation om onsdagen, planlægning af fødselsforberedelse - og ellers står de standby i hjemmet, klar til at sætte ind, når der er behov.

Nærhed giver tryghed

"Vi sætter mere tid af til de enkelte og har større fleksibilitet. For eksempel kan vi foretage flere undersøgelser i hjemmet, inden fødselen går rigtig i gang." Nan erindrer, at hun har lagt en vordende mor i et varmt bad i ventetiden - og selv ventede hun hos kvindens nabo, hvor der blev sludret over en kop kaffe. Selv om Ærø Sygehus er et

godt sted at føde, er det bedst at være hjemme så længe som muligt, mener Nan. Der er frit sygehusvalg for fødende kvinder indenfor regionen, men Nan kan ikke huske én eneste øbo, der er taget udenøs for at føde, bortset fra hvis der er forudsat en kompliceret fødsel, som man ikke tager sig af på sygehuset. "Vi kan selvfølgelig udføre et kejsersnit, når det er nødvendigt," understreger Nan, "men vi udfører ikke epiduralbloker. Her på øen har kvinderne endnu en tro på, at det er naturligt at føde, og denne jordnære indstilling gør det hele meget nemmere."

"På sygehuset får alle fødende enestue, og det mest almindelige er, at far er medindlagt og får sin egen seng på stuen. "Jo mere forældrene er sammen om denne "proces", desto mere knyttede bliver baby og far. Fædrene er uhyre lykkelige for at opleve en nyfødt baby trykket mod maven, selv om nogle af dem føler det lidt grænseoverskridende, når vi beder dem smide t-shirten," griner Nan. Standarden på dette ofte ugelange ophold for den lille familie, kan ikke beskrives bedre end denne nybagte far: "Det er som et trestjernet hotel at være her, men der ku' måske godt være lidt mere sovs til frikadellerne". 33 børn blev født på øens sygehus i 2009, og Nan fornemmer et babyboom: "Det er ikke evidensbaseret, men jeg tror der gennemsnitligt er flere børn i familierne her end i resten af landet".

Omsorg uden bøvl

Udover at have fået mere ro på arbejdsfronten har Nan oplevet en usædvanlig hjælpsomhed. "Det er helt klart en fordel at have børn, når man skal integreres på øen. De giver et naturligt netværk over plankeværket, i børnehaven, i skolen og ved fritidsaktiviteterne. På den måde kommer man også i kontakt med mennesker, som man måske ellers ikke ville falde i snak med - og det er dejligt at omgås forskellige typer folk."

"Som alenemor har jeg mærket en utrolig opbakning. Hvis jeg er blevet kaldt ud om natten, kan jeg smide min sovende Arthur ind bag i bilen og aflevere ham hos en familie her i nærheden. Og da jeg flyttede herover blev der udvist en omsorg, jeg ikke kender fra København. Det var rørende at få hjælp til at flytte, male, tapetsere - og nogen tilbød at lave mad til mig." Arthur går nu i Marstal skole, og Nan er lettet over, at skolesystemet fungerer så godt: Der er ikke noget bøvl, men trygt og rart. •

for hvis noget bliver stjålet skal det jo med færgen, og i de få tilfælde, hvor der er sket alvorligere tyverier, er der er som regel én, der har ringet til færgerne, så politiet står klar til at tage misdæderen. Enten ombord eller i havnen på fastlandet. På Ærø er indbrud i private hjem stort set ukendt, og det er meget almindeligt ikke at låse sin dør, når man tager hjemmefra, ligesom den uundværlige cykel oftest står ulåst udenfor forretninger, mens man handler.

Ubureaukrati og miljøbevidsthed

Som en af landets mindste kommuner værner Ærø om nærhedsprincippet. Vi lader os ikke pådutte hvad som helst, der kommer ovenfra og udefra. Et kig på den heftige debat på lokalsiderne i Fyns Amts Avis viser masser af lokalt egensind og autoritets-mistro. Færgestrukturen er et udtømmeligt tema, husbåde, nationalpark, vindmøllers placering er også kilder til sund skepsis og forrygende diskussioner. Ærø har en stolte og stærk miljøprofil på energiområdet. Øen kan for eksempel prale af intet mindre end verdens største solfangeranlæg, der er med til at forsyne vores hjem med fjernvarme. I 2009 indkøbte kommunen tre ud af de allerførste Think-elbiler i Danmark, og i dag råder kommunen og Ærø Turist- og Erhvervsforening i fællesskab over elbilerne, der bruges i hjemmepåsejning, til turistudlejning og officiel kørsel. Det er umuligt at opremse alle de mange bæredygtige tiltag på øen; stadig flere dyrker og fremstiller f.eks. økologiske produkter, og et grønt råd sørger for dialog og samarbejde mellem borgere, interessegrupper og kommunens politikere og administration om natur, miljø og planlægning i det åbne land.

Havnen langs og op

Øens største by er Marstal med stolte maritime traditioner, der præger bybilledet den dag idag. Havnen eller stranden, som nogle siger, er stadig omdrejningspunktet. Indenfor den kilometerlange mole, møjsommeligt opbygget i trods mod autoriteterne af byens søfolk i 1800-tallet, befinder sig en mangfoldighed af mindre havneafsnit. Der er dampskibsbroen med færgelejet og kajen som om sommeren huser tilsejlede skonnerter. Den levende havn præges også af fiskerlejet, flydedokken og oplagte coastere, Sønderrenden med fritidsfiskernes joller og udsigt til kalkovnen.

Den smukke marina har et stort antal broer, der fyldes med lystsejlere fra nær og fjern om sommeren, hvor stedet forvandler sig til en veritabel masteskov. Marstals huse er en charmerende blanding af yndige fiskerhuse med små lukkede gårdhaver, nyere villaer bygget af velhavende skipper og arkitektoniske unikaer. Tilsammen udgør de et broget gadebillede med selvhjulpne arkitektur, der i tæt samspil med havnen giver et interessant og bevaringsværdigt bymiljø. I denne mangfoldighed, der er kendetegnende for Marstal og marstallernes holdning, ligger byens sjæl.

En velbevaret idyl

Ærøskøbing er en anden slags by end Marstal. Den er byplanlagt og derfor anlagt mere stringent med lige gade-forløb og kvarterer. De idylliske og usædvanligt velbevarede 1700-talshuse i bykernen har ikke ufortjent givet byen tilnavnet Eventyrbyen. Toppede brosten, stokroser op ad husmurene, smukke og pudselørlige døre fuldstændiggør idyllen.

Overalt falder øjet på spændende inskriptioner og finurlige detaljer. I 2002 blev Ærøskøbing tildelt Europa Nostra-prisen for bevaring af europæisk kulturarv. Men Ærøskøbing er mere end en turistmagnet med et levende restaurationsliv, en børnevenlig strand, overnatningsmuligheder og butikker med kunsthåndværk. Her ligger også øens administration, nemlig kommunekontoret, og en af øens livsnerver, sygehuset, befinder sig i byens udkant. Også her er havn og færge, men centret er torvet med de gamle bypumper, som forsynede byen med vand til så langt op i tiden som 1952.

Man må sno sig

Op og ned går det ad snoede veje i Søby. Den stråttætte mølle knejser stolt som byens vartegn. Bebyggelsen er en skønsom og charmerende blanding af nyt og gammelt. På havnen er der livlig aktivitet, for her holder øens største arbejdsplads til, Søby Værft. Fiskerflåden er også øens største, og så går her hele to færger til både Fyn og Sønderjylland, hvorfra der kun er en ganske kort køretur til Tyskland – så Søby er porten til Europa. Naturen omkring Søby er helt unik og kan blandt andet beundres fra Skjoldnæs Fyr, der ligger på Ærøys yderste spids. Her ligger også øens golfbane, der med sin 180 graders havudsigt af mange golfspillere besynges som en af Europas mest storslåede. Foruden de tre "storbyer" har Ærø en lang række dejlige landsbyer og fantastiske kulturlandskaber med ejendomme, der enten putter sig eller læner sig ud mod et havpanorama til det glitrende Sydfynske Øhav mod nord eller det dramatiske Baltiske Hav i syd. •

Læring for livet

Ungdomsskoler, HF, navigationsskole, højskoler og efterskoler trækker nye tilflyttere og bidrager til en sprællevende og aktiv ø. Ærø er en af de provinskommuner i landet, der har flest uddannelsesinstitutioner pr. km².

Ærø er en uddannelses-ø. Så kort kan det siges. Øens uddannelsesinstitutioner trækker elever, studerende og undervisere fra hele landet, hvoraf mange af sidstnævnte etablerer sig permanent og stifter familie. Har man først "slugt ankeret" og besluttet sig for at blive fastboende på Ærø, er der flere undervisningstilbud til børn i form af folkeskoler og en friskole og til voksne på VUC og aftenskoler. Her beskriver vi kort udbuddet indenfor efterskoler, HF og navigationsuddannelserne.

Plads til at være på Ærø Efterskole

Plads til at være – lyst til at lære er Ærø Efterskoles slogan. Hvis man drømmer om en efterskole med højt til loftet, og hvor alle er gode nok, som de er, så er Ærø Efterskole i Tranderup nok stedet. Ærø Efterskole er en prøvofri skole, som henvender sig til unge med særlige behov; herunder unge med indlæringsvanskeligheder i aldersgruppen fra 14-18 år.

Der er to måder at bo på Ærø Efterskole. Der er elevhuse og boundervisning. Hele det første år bor eleverne i elevhusene, som er ret nye og har dejlige, lyse rum fordelt på to etager. Der bor ca. 10 elever i et hus. Efter et stykke tid kan man få det mere ansvarsfyldt bo-undervisning, hvor man klarer det meste selv. Her arbejder eleverne tæt sammen om at lave mad, gøre rent, købe ind, vaske tøj, indrette huset – og alle de andre ting, der hører med, når man bor i et hus. På Ærø Efterskole er klasselokalerne skiftet ud med praktiske værksteder, hvor eleverne lærer noget, samtidig med at de bruger sig selv aktivt og har det sjovt. På skolen kan man vælge at billedværksted, gartneri, køkken, landbrug, medieværksted, teater og musikværksted, sejlskole og hesteværksted.

Ligeværd på Helvegsminde

Helvegsminde starter med sin første årgang af elever til august 2010 på det smukt beliggende tidligere vandrerskole i udgangen af Ærøskøbing. Skolen fungerer som et bo- og uddannelsesstilbud for 28 unge med særlige behov i aldersgruppen 17-25 år. Der tilbydes en såkaldt Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Helvegsminde er oprettet under samarbejde med den pædagogiske institution Grennesminde Birkerød og er også medlem af Landsforeningen Ligeværd.

Skolens elever har adgang til en række træ- og metalværksteder i tilknytning til bevaringsværftet på Ærøskøbing havn. Her tilbydes oplæring inden for restaurering af bevaringsværdige skibe, men også traditionelle håndværksfag i den tilknyttede smedje. Skonnerten Fylla tilbyder eleverne en spændende erfaring med livet ombord på en tremastet skonnert, og storkøkkenet på Helvegsminde danner udgangspunkt for en grundlæggende forberedende uddannelse inden for fødevarerområdet til dem, som har interesse for det område.

Poppelgårdens Praktiske Jordbrugsskole

Poppelgårdens Praktiske Jordbrugsskole er en erhvervs-skole for unge med særlige behov. Også denne skole er medlem af Landsforeningen Ligeværd. Unge mellem 17 og 25 år, der har lyst til at afprøve det friske landliv kan følge undervisningen over tre år og derefter kalde sig landbrugs-assistent. Efter endt uddannelse kan man opnå et uddannelsesbevis fra både Dalum Landbrugsskole og Poppelgården, der beskriver faglige kompetencer og ressourcer.

Er man bidt af en gal hest, er hestevalgfag nok sagen, ligesom man også kan vælge mark- og maskinfag. Man bor og lærer sammen med i alt ca. 15 andre elever i botræningsenheder på selve gården eller tæt ved.

Seriøsitet og sport på Østersøens Idrætsefterskole

Med det Sydfynske Øhav og selve Østersøen lige uden for døren, er vandsport en selvfølgelig del af de voksne, unge menneskers ophold på Østersøens Idrætsefterskole.

Her optages hvert år 65 elever på 10. årgang, som arbejder seriøst med boglige fag som dansk, matematik, fysik, engelsk og tysk. Det særlige ved skolen er, naturligvis, de femten timers idræt om ugen. Valget kan være svært, når eleverne tilbydes op til fire linjefag. Der er golf, windsurfing, powathlon, sejlsport, fodbold, håndbold, dans & performance, x-fitter, vandsport, løb og volleyball på programmet. Som noget helt nyt tilbyder Østersøens Idrætsefterskole fra skoleåret 2010/11 også en skilinjefag for dem, der ønsker at blive endnu bedre på ski.

Idrætsefterskolen i Marstal har til huse i to nedlagte byhoteller, som udgør en dejlig og atmosfæremættet ramme om hverdagen. Skolen har egen svømmehal og benytter

kommunens idrætshal og boldbaner.

HF med eller uden saltvand på VUC FYN Ærø

VUC i Marstal er ikke som andre steder. Siden opstarten af den maritime uddannelse HF-Søfart har det udviklet sig til at blive Ærøys eget gymnasium. Her får man på tre år en hel HF-uddannelse kombineret med en skibsassistentuddannelse.

I dag er det også muligt at følge en klasse med den almindelig to-årig HF, ligesom der selvfølgelig kan tages eksamen i et enkelt fag.

Omkring 150 unge mennesker i alderen fra 16 år og opover har deres dagligdag på skolen. Eleverne kommer ikke kun fra Ærø, men fra hele Danmark og det danske mindretal i Sydslesvig. HF-Søfart er vokset fra en enkelt til nu seks klasser og forventes inden længe at udvide med optag til endnu en klasse.

De elever, som ikke i forvejen bor på Ærø, bor i veludstyrede kollegier tæt på skolen i Marstal under deres uddannelse. Kollegiekapaciteten er meget høj, og huser mageligt alle studerende.

Navigare necesse est: Marstal Navigationsskole

Siden 1860 har der været navigationsskole i Marstal, og hvilken position er mere relevant for uddannelse af søfolk end denne – 54° 51'2" n, 10° 30'8" ø. Her har en af Danmarks største sejlskibsflåder været hjemmehørende, og den dag i dag har et større antal moderne coastere hjemsted i Marstal.

Marstal Navigationsskole uddanner navigatører på alle niveauer og tilbyder desuden grunduddannelse af søfolk kombineret med en gymnasial uddannelse via HF-Søfart i samarbejde med VUC FYN Ærø. Derudover arrangerer skolen efteruddannelse inden for alle aspekter af det maritime område.

Kurserne strækker sig fra Det Maritime Forberedelseskursus over kystskipper, styrmand og sætteskipper til skibsføreruddannelsen. Der er i de senere år også kommet en stor afdeling med tilbud om maritim uddannelse via internetbaseret fjernundervisning. •

Kultur

24/
7/
365

Man må hele tiden genopfinde sig selv, så man ikke går i stå.

Ærø bugner af fristende kulturtilbud. Året rundt er der film, teater, kunst, foredrag, musikarrangementer, markeder – og et hav af festivaler på plakaten. Mere end man kan overkomme.

Sidste år lænede en dansk TV-vært sig i et sommerprogram ud over færgerælingen til et solglitrende øhav, og spurgte retorisk: Hvad laver folk dog på Ærø om vinteren? Nogen burde have skubbet ham i, for han gjorde ingen forsøg på at finde ud af det, og bidrog dermed til den himmelråbende, men ret udbredte misforståelse, at Ærø skulle være død uden for sommersæsonen. Intet kunne være mere ukorrekt.

Klubliv

En stor del af den ærøske fritid foregår i det væld af aktive foreninger og klubber, som øen er velsignet med. På Ærø findes nemlig omkring 110 foreninger, hvoraf en stor del tilgodeser børns behov. Sportsforeningerne byder sig til med alle slags boldspil, ketsjerspil, fitness, spinning og gymnastik. Der er ikke mindre end tre rideklubber på den lille ø, og i vandsportens verden finder man bl.a. svømmeklub, sejlkub, optimistjolle og kajakklub. Og det er bare et lille udpluk.

For de voksne er der udfordringer at finde i Ærø Sportsdykkerklub, Marstal Billard Klub, Ærø Golf Klub og sportscykelklubben Flying Heroes. Hver sommer åbnes garageportene og det ærøske landskab fyldes med skinnende velholdte veteranbiler fra Ærøske Motorveteraner, der hele året deler interesser og erfaringer i deres klubmiljø.

Økologi har selvfølgelig også en aktiv forening på Ærø, og Ærø Internationale Maskefestival kan måske gå hen og blive en kulturinstitution på Ærø med biennale-aktivitet, takket være de aktive ildsjæle i foreningen bag Ærø Jazzfestival, Operaens Venner, Kulturladen, Aktivitetshuset Ovenpå – listen er lang. Derfor er der mange generalforsamlinger i årets første måneder, og nytillfittede skal passe på med ikke at lade sig sjankehaje til alt for mange bestyrelsesposter. Ærøskes foreningsliv er nemlig åbent for alle, der har lyst, idéer og initiativ.

Sød musik

Klassisk sensommer er en koncertrække af meget høj professionel standard, som finder sted i Søbyggaardsalen i juli-august. I Ærø Operavenners formålsparagraf lyder det, at foreningens vil fremme den klassiske sangs rolle i det ærøske musikliv ved at forestå eller støtte koncerter og forestillinger med sangere på Ærø. Det blev fuldt indfriet, da man fik et ensemble fra Den Kongelige Opera til øen for at opføre "La Traviata" ved to forestillinger i 2009 i Ebbes Operahus, - et kærligt øgenavn til Ebbes Bådebyggeri i Marstal, der lagde byggehal og fænomenal akustik til. I 2010 står der "Carmen" på programmet.

Kirkerne danner ramme om en mængde koncerter året rundt, og festivalerne ligger som en perlerække sommeren igennem: jazz, harmonika og folk, ligesom der er dans til levende musik til de mange byfester. Alt sammen noget, ildsjæle har konciperet og koordineret gennem vinter og forår. Og vil man selv træne stemmebåndene i harmoni og samvær med andre, er der mulighed for det i øens mange kor, der både dækker rytmisk og klassisk.

Kunsten lever

Er man billedkunstner eller interesseret i kunst, er øen et Mekka. På Ærø findes et anseeligt antal gallerier, og den store gruppe kunstnere har organiseret sig i Ærø kunstforening. Foreningen arrangerer udstillinger, ture og kurser og byder på et rigt socialt liv, hvor kunstnerne mødes og inspirerer hinanden. De årlige udstillinger, hvor kunstnerne går sammen og udstiller egne værker, er til stor glæde for såvel fastboende som øens mange turister.

Film året rundt

Året rundt viser biografen Andelen de seneste film - fra de helt brede til de smallere. Biografen har babybio og café, og skifter jævnligt repertoire, så der hver uge er nye film på plakaten. Hvad biografen mangler i størrelse, har den til gengæld i charme og hygge. I den lille café hænger panton-lamper fra 1970'erne og skaber den helt rette stemning for en kold pilsner før filmen. De må i øvrigt også gerne nydes under filmen. Duften af popcorn er umiskendelig, og raslende slikposer ryger over cafédisken sammen med billetterne, der bestilles telefonisk i forvejen.

Brød og skuespil

Vil man i teater, kan man vælge den korte tur til fastlandet, men også på dette område er der gode lokale tilbud, hvor teatergrupper gæster øen og opfører et antal forestillinger. Ærø teaterforening sørger for etrigt teaterliv på øen, og de to højskoler bidrager jævnligt med koncerter, shows, modernistiske forestillinger og underholdning.

Hvis man elsker mere letbetet teater og musical, byder øen på masser af spændende og charmerende initiativer i og uden for sommersæsonen. Dilettant-forestillingen og det årlige friluftsspil på Søbygård trækker hvert år et stort publikum, der nyder den smukke midsommeraften og deres medbragte madkurve, mens de griner sig igennem Livsens Ondskab, Frøken Nitouche og andre folkekære klassikere.

Historiens bølgebrus

Ærøskes museer spænder vidt og byder på utallige timers lærdom og oplevelser. På Ærø har børn og unge under 18 år gratis adgang til alle museer!

Købstadsmuseum med afstikkere

På Ærø Museum, som i år fejrer 100 års jubilæum, fortælles om livet på øen. Her findes oplysninger om den velbevarede gamle købstad med en fortid som handels- og søfartsby. Haven er med sine mange sjældne planter en sand perle, anlagt som en købstadshave i 1920'erne, og i gården er snitning af roelygter mange børns populære tradition i efterårsferien. Riddersalen har året rundt skiftende særudstillinger.

Hammerichs Hus og Flaske-Peters Samling udgør et par charmerende og atmosfæremættede museumsafstikkere i Ærøskøbing, og rummer udtømmelig lokalhistorie. Alene bygningen Hammerichs Hus er en historisk kulisser, hvor tiden gik i stå engang i 1700-tallet. På Flaske-Peters Samling ses flaskeskibe, som er over 100 år gamle, og samlingen er af sin art den ældste i verden.

Udstillingen "AV! – for et sygehus" fortæller meget levende om øens mere end 100-årige og stadig velfungerende sygehus.

Det gamle hertugsæde, Søbyggaard, fra 1580 med voldgrav og vindebro, er et kulturcentrum med masser af oplevelser for hele familien. I aktivitetssentret Kys Frøen kan børn og deres forældre låne udstyr til sjove naturaktiviteter i det fornemme middelalderlige voldsted med græssende får, den poetiske sti til Vester Mølle og Noret med et rigt fugle- og planteliv.

Saltvandsindsprøjtning til landkrabber

Velkommen om bord i søfarten på Marstal Søfartsmuseum, der ligger midt i en aktiv havn, en oplevelse for landkrabber og søfolk – for hele familien. Her kan man komme ind i styrehuset fra coasteren Dora og gå ned i skibets kahytter med ægte søgang og motorlyde, og ikke for svage maver. Kig in di skibet Bonavistas kabys, og gå over gaden for at opleve det imponerende restaureringsarbejde fra en besøgsplatform.

I museet er der en armada af skibsmodeller og panoramaer fra de første sejskibstyper til moderne coastere og færger. Bliv hensat til de syv have med hjembragte sager fra fjerne strande og søfolkenes arbejdsplads, så levende beskrevet i forfatteren Carsten Jensens roman "Vi, de druknede". Her er sømandskoner i gamle dragter i stuemiljøerne, sejl-magerloft, bådebyggeri og en imponerende malerisamling af marine- og grønlandsmaleren J. E. C. Rasmussen. I museumsgården er der en jollehavn, er der master, skibe og joller for børn og deres barnlige voksne. Her må kravles, krybes, klatres og leges tagfat. Der skal afsættes god tid for at nå hele vejen igennem museets tre udstillingsbygninger. I havnen kan du se rigtige skibe – fuldriggere og coastere som M/S Samka, når denda ikke er i Nyhavn. •

Ærø i sammenhæng: Traditioner

Ærø har sine helt egne traditioner, der adskiller øen fra resten af landet, og samtidig binder øen sammen i et stærkt fællesskab. Helligtrekonger, Fastelavn og Påske sker der ting på Ærø, som man bestemt ikke ser noget andet sted.

Udklædter og rendemasker

Helligtrekonger og Fastelavn er store dage på Ærø. Her bliver der udtænkt fantasifulde masker, kostumer og identiteter, som ofte bygger på ting, fænomener eller personligheder, der har gjort sig særlig bemærkede det forgangne år. På den måde bliver udklædningen til Helligtrekonger og Fastelavn en slags social ventil, hvor man får lejlighed til at lave satire og drive gæk med alt fra lokalpolitik til nyoprettede kurser i argentinsk tango.

Maskerne i vest

Når julen og nytåret er overstået, er det den vestlige del af øen, der lægger ud med at række i masker og kostumer. Omkring Helligtrekonger bliver 3-4 dage og nætter omkring den 6. januar brugt til at "gå udklædt", og det går hverken stille eller appelsinfrit for sig. Mange hjem har på loftet skabe og skrin fyldt med "udklædtøj", som kun er i brug denne ene gang om året. Med forvrænget fistelstemme går

->

man fra hus til hus og driver gæk med venner og familie, mens latterbrølene lyder i de små hjem rundt omkring i midvintermørket. Det er frivilligt, om man vil have besøg af udklædterne. Hvis ikke man har tændt sit udendørslys, tolkes det af udklædterne som at man ikke ønsker besøg. Og det respekteres selvfølgelig. Udklædterne kigger nemlig efter lys over hoveddøren, for dér er man ventet, og værterne sidder sammen med gæster og åbne flasker klar til at tage imod og gå med på spøg. Værterne er en lige så væsentlig del af spillet som de maskerede. Sugerør har man med i lommen, og i aftenens løb kan det nå at blive til mange glas hos de forskellige værter, man besøger.

Vandtæt forklædning

Maskerne og udklædningerne er bogstaveligt talt vandtætte. Udklædterne er dækket i helmasker, tøj, parykker og tørklæder fra top til tå, så man kommer ikke til at fryse på sin færd rundt. Men det er også fordi identiteten helst ikke skal afsløres. Hverdagens grænser overskrides i et vist omfang overskrides; man spøger med følsomme ting og piller ved tabuer - men det er antydningens kunst, der er vigtig. Det gælder om at have et godt emne at starte snakken på, når man kommer på besøg, og opfindsomheden blomstrer disse aftener, og giver ofte stof til samtale, grin og eftertanke i lang tid efter. Når udklædterne har forladt de gæstfrie værter, starter gæsterne om, hvem der gemte sig bag masken. De rigtig garvede udklædter kommer måske to gange i løbet af aftenen i forskellig forklædning.

Maskebal og maskefald

I Ærøskøbing og Marstal går det først løs med masketraditionen lidt senere på året, og mere i tråd med resten af landet, Fastelavnsmandag. Her kalder man det at rende masker. Børnene rasler - ligesom til Helligtrekonger - maske om dagen og de voksne går fra dør til dør om aftenen - og får ikke slik, men drinks. Der er ikke den store forskel i måden, masketraditionen bliver udført på til Helligtrekonger og Fastelavn, men der er dog den undtagelse, at i Marstal skal maskerne falde og identiteten tilkendegives, inden man igen forlader de små hjem. Aftenen afsluttes med et festligt maskebal og maskefald kl. 24.

Påskelørdag koges langs kysten

Påskelørdag er en af årets vigtige dage på Ærø. Udenøjs familie og venner strømmer til øen i hobetal, og færgerne fyldes til bristepunktet med forventningsfulde mennesker. Nu skal der koges æg på stranden med dem, man bedst kan lide.

Gaderne ligger mennesketomme hen, og rundt omkring på øens utallige strande samles unge og gamle, børnefamilier og teenagere i hundredvis i større og mindre grupper. Traditionen kendes fra omkring år 1900, hvor de ældre børn gik rundt til gårdene påskelørdag, sang og fik som belønning æg, som de tog med til stranden og kogte i havvand.

Ofte samles op til tre generationer omkring bålet, og man snakker på kryds og tværs. Der koges æg, ristes pølser og skylles efter med håndbajere. De venskaber, der på denne måde bliver grundlagt i de unge år, holder ofte livet ud - måske kun omkring denne ene tradition. Identitet og fællesskab stortrives. Denne dag må man gerne blive snavset og skeje ud. Vejret er ingen hindring. Hvis det er blæsende, finder man læ. Selv i snevej koger man æg - sådan er Påskelørdag på Ærø. •

Hvis du tør handle på dine impulser og leve drømmen ud, så er alt vundet.

For knapt fire år siden vovede restauratør og kok Per Holst pelsen og åbnede caféen og kvalitetskonceptet Kongensgade 34 i Marstal. Det nye gastronomiske åndehul blev taget vel imod: På Ærø er fremskridt, initiativ og forandring nemlig en overlevelsesbetingelse.

En gave til øen

- Det var egentlig min kone Theas drøm om at blive træskibsbygger, der i første omgang fik os til øen, fortæller Per Holst. Men da hun blev udlært, og Per kun havde udsigt til sæsonarbejde som kok, blev det uundgåelige spørgsmål: "Hvad skal vi nu?" Børnene stortrivedes i børnehaven og skole og havde gode legekammerater. Parret selv var faldet godt til, havde etableret sig og fået en vennekreds, så i stedet for at flytte, blev de enige om at satse stort med et "projekt helårsforretning".

Overbevisende koncept

Per gik på planlægningsarbejdet med krum hals. Hans idé om at åbne en kombineret café, restaurant og delikatesseforretning solgte han så godt overfor udenøjs investorer, at finansieringen var hjemme. Den smukke gamle hjørneejendom Kongensgade 34 blev erhvervet, bygget om og indrettet med køkkenfaciliteter og et moderne, luftigt café- og restaurantinteriør. Udenfor lagde man et flot, åbent soldæk af træ til udendørsservering på lune dage og aftener.

Iværksætternetværk

- Jeg deltog i et iværksætterkursus, men jeg havde gjort mit forarbejde så godt, at det egentlig var lidt overflødig. Dengang havde øen endnu ikke fået en erhvervsrådgiver, men da hun senere kom til, fik vi kontakt, og hun indlemmede mig i det nye iværksætternetværk, hvor en øens iværksættere udveksler erfaringer og idéer. Det har vist sig, at vi kan lære meget af hinanden, fordi vi har samme type udfordringer - og det på trods af, at vi kommer fra helt forskellige brancher.

Overtjener søges!

En lys og venlig arbejdsplads med plads til 12-14 medarbejdere har Per efterhånden fået op at stå. Thea assisterer med regnskaberne og tager en tørn som tjener fra tid til anden. På grund af Pers lange arbejdsdage er det hende, der passer børnene, når hun da ikke har et engagement på Ebbes Bådebyggeri.

I Kongensgade 34 (populært kaldet 34) er der servering ved bordene. Den service kræver lidt ekstra af personalet, så Per ville gerne have ansat bare én faglært tjener, der kunne have overblikket og fordele opgaverne. Men desværre har det ikke været muligt at finde nogen, hverken på øen eller som pendler fra én af de nærliggende øer. - Med

en ekstra færgafgang om aftenen ville det være nemmere at tiltrække arbejdskraft udefra, for vi ligger jo i virkeligheden centralt her. Og med de kommende tiltag med broer og nye veje fører alle veje hurtigt til Ærø, også selv om man skal med færgen - og det skal man da!, mener Per.

Udsigt til udvidelse

På Ærø skal man regne med en lidt længere indkøringsperiode end på fastlandet, vurderer Per. Folk skal lige vænne sig til cafélivet året rundt. Om sommeren går det strygende, når turisterne vælter ind. Og Per tror så meget på sit koncept, at forretningen snart bliver udvidet. - Vi har købt de tilstødende bygninger og er i gang med at indrette en selvbetjeningsbutik med lettere retter, smørrebrød, is og delikatesser. - Når vi har større grupper i restauranten kan det virke forstyrrende for de andre gæster, så vi planlægger en slags selskabslokale i et særskilt hus, hvor man mod forudbestilling kan nyde en lækker menu i fredelige og hyggelige omgivelser.

Mellemstop med husbåd

Turen til Ærø gik via et årelangt ophold i England, hvor Per og Thea boede i husbåd med deres lille søn Aksel. På sejlturen hjem blev Marstal en mellemdestination, men med fuld sol og legeplads ved marinaen, hvor lille Aksel muntrede sig, fik Ærø charmeret familien så eftertrykkeligt, at de måtte se, om de kunne skabe et liv på øen.

Fra projektansættelse til café

Der skulle dog gå endnu et år, hvor parret lagde til i København og Thea fødte deres yngste datter. Men endnu engang kom Marstal i fokus, da en veninde fik sommerjob på øen. Ebbes Bådebyggeri, hvor Thea tidligere havde søgt, var tomt for folk, for medarbejderne var alle på ferie. Til gengæld var galeasen Palnatoke netop kommet ind.

Thea blev projektansat, mens skibet fik en overhaling. Familien sejlede igen husbåden til Ærø. Ebbe beholdt Thea, da Palnatoke var klar. Husbåden og lejligheden i København blev solgt til fordel for et hus i Marstal, der kunne rumme parret og deres to børn. - For her har man et godt liv, siger Per. Og nu har Ærø fået sig en café med brasserimad, bearnaiseskum og dubstep-aftener. •

Marstal Navigationsskole

Der er en stærk maritim tradition i Marstal, hvor der har været navigationsskole siden 1860.

- Navigatøruddannelse. Ca. 150 studerende
- HF-søfartsuddannelse. Ca. 120 studerende (samarbejde med VUC Fyn Ærø)
- Kursusvirksomhed. Omsætning ca. 6 mio.
- E-learning. Omsætning ca. 1,5 mio

Skolen har 40 ansatte, et anseeligt antal på en arbejdsplads på Ærø.

I 1975 blev de nuværende bygninger, som er landets mest moderne til formålet, indviet, og en større "ark"itektonisk udbygning forventes indviet i august 2011.

Den globale landsby

Efter mange år på søen, i Singapore og kaotiske Lagos, trængte Henrik Bisbo til et skift i sit liv. Marstal trak. Herfra huskede han roen, og her havde både han og hustruen uddannet sig som navigatører.

Fra Marstal til Lagos og Singapore og til Marstal igen - det kunne godt lyde som en sømandsvis fra 1950'erne, men det er nu faktisk et par af milepælene i Henrik Bisbos CV fra de seneste 22 år. Som gammel navigatør fra Marstal Navigationsskole har han nået at sejle på verdenshavene, han har været udstationeret, og så har han arbejdet for rederigiganten A.P. Møller. Men nu har Henrik Bisbo omsider fundet permanent havn i Marstal, hvor han flyttede til fra København i 2006 med sin hustru Tinna og datteren Marie.

Kvalitet frem for karrierejob

Et velbetalt karrierejob i København kunne ikke kompensere for storbymylder og kaos, og parret kunne ikke se en fremtid for sig selv og deres datter i storbyen. Sådan kom Henriks og Tinnas gamle studieby i søgelyset igen, og minderne om roen og hjemligheden i det lille, maritime lokalsamfund gjorde udslaget: Henrik sagde sit velbetalte job op, og flytningen var en realitet.

Der var ingen jobgaranti for parret, der på forhånd forhørte sig hos både færgeselskabet og Marstal Navigationsskole. Men 12 dage før afrejsen indløb en mail fra skolens rektor med budskabet: "Vi kan tilbyde dig 20 timers ugentligt arbejde med rekruttering og andre opgaver – og så kan du hygge dig lidt med e-læring."

Cyberskipper

I dag, fire år efter, møder vi Henrik og Tinna i Marstal, hvor de har skabt sig et liv. Nu er de for alvor gået i land, men det er langt fra ensbetydende med at de har sluppet det maritime. Tinna arbejder som styrmand på færgen mellem Ærøskøbing og Svendborg, og for Henrik har hyggetjan-

sen udartet sig til en fuldtidsstilling som leder af Marstal Navigationsskoles e-learning-afdeling.

E-læring var i fuld gang med at gribe om sig, da Henrik startede, og afdelingen blev snart udvidet med endnu en medarbejder. "Du må gerne skrive, at vi har planer om at få ansat en e-learning-ekspert mere i løbet af de næste par år. Vedkommende kan bo her og måske rejse til fastlandet med jævne mellemrum til møder," fortæller Henrik. "Om føje tid åbner vi et kontor i Singapore". Henrik vurderer, at der umiddelbart er basis for både undervisning og salg af kursusprogrammer, fordi næsten alle rederier har kontor i Singapore, og så må man følge med.

Progressiv arbejdsplads

"Navigationsskolen har afgørende betydning for øens fremtid, og vi er da også stolte af at kunne levere kurser world wide. Allerede nu holder vi eksamener i obligatoriske kurser for folk i et væld af byer på globalt plan – vel at mærke herfra. Det hele foregår via Skype. På vores udenrigskontor regner vi med at broadcaste live "klasseundervisning" med rigtige lærere i vores undervisningsfaciliteter til elever, der fysisk befinder sig i Singapore," fortæller Henrik, der betragter sin rolle som rejsende salgskonsulent som en win-win: "Skolen får glæde af mit netværk derude, og jeg nyder godt af rejserne, hvor jeg bringer Tinna og Marie med så tit jeg kan."

Han fortæller også, at skolen har et behageligt arbejdsmiljø og en progressiv rektor i Søren Vestergaard, der med stor åbenhed bakker op om nye idéer og tiltag. Alderssammensætningen på staben er fin med jævn udskiftning på grund af pensionering.

Faldet til på Ærø

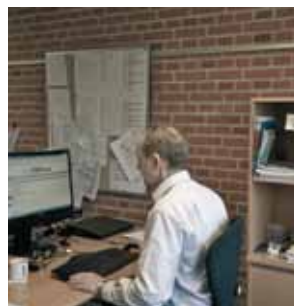
Datteren Marie blev født i Singapore og kom tidligt i skole, som det er sædvane mange steder i udlandet. "Det var en stor omvæltning for hende, for der er mere uro i klasserne, og desuden var hun yngre end kammeraterne. Men hun er nu faldet godt til og trives vældigt med at gå i musikskolen i fritiden. I øjeblikket øver omkring 50 børn på en stor optræden for ærøboerne. Der er et meget aktivt og broget musikliv herovre, især omkring højskolen i Ærøskøbing, så dén må bare ikke lukke," fastslår Henrik.

Når Henrik har været i hovedstaden, nyder han fornemmelsen af at nærme sig Sydfyn – ingen bilkøer. Henrik har den holdning, at man i princippet godt kan undvære en bil på Ærø, hvis ikke man som for f.eks. Tinna har skiftende arbejdstider: "Men cyklen er mit foretrukne befordringsmiddel. Jeg har kørt øen tynd og elsker at opleve den smukke natur fra sadlen og hilse på folk til højre og venstre uanset, om jeg er på landet eller i byerne."

"Her er en hyggelig stemning, og ærøboerne forstår virkelig at feste. Kede sig er der ingen grund til, her er så stort et antal og forskelligartede foreningsaktiviteter, at man snarere skal passe på ikke at komme med i for mange. Det lokale fodboldhold gør sig flot gældende i Fynsserien. Det er lidt kuriøst, at de fleste spillere er fraflyttere, der stiller op for øens hold."

"På et eller andet plan har jeg altid vidst, at jeg ville tilbage hertil. For på Ærø kan man trække vejret, og selv om det koster lidt at rejse frem og tilbage til en stor koncert i Odense eller en forlænget kulturweekend til London via Billund, så har man sparet de penge på boligen. Her er ingen grund til at frygte bølgegang på boligmarkedet." •

Online med
Singapore
og verden

Hvad skal jeg leve af?

På Ærø har vi tre indgangsvinkler til det professionelle liv, for her favner vi bredt. Her kan du arbejde i en af øens mange virksomheder, springe ud som iværksætter eller pendle til et arbejde på fastlandet. Nogle ærøboer pendler blot til Svendborg, andre har hele verden som arbejdsområde.

Vis initiativ

Ærø har næsten 100 butikker og servicevirksomheder, der sælger alt fra dagligvarer til unika, vi har et bredt udvalg af håndværksvirksomheder, vi har skibsværfter og rederier, vi har 11 skoler, vi har sygehus og plejehjem, vi har vognmænd og entreprenører, vi har advokater og revisorer, vi har konsulenter, grafikere og designere, vi har hoteller og restauranter, vi har både konventionelt og økologisk landbrug, vi har alt det, et moderne samfund har.

Så Ærø har med sine mange virksomheder og forretninger et utal af muligheder for at tilbyde dig et arbejde, og de mere end 250.000 turister hvert år giver ekstra jobmuligheder hele sommeren. Du må eventuelt i en periode sætte dit faglige ambitionsniveau på vågeblus og starte i en anden type job, end du er uddannet til – eller kombinere to deltidsstillinger – indtil det helt rigtige dukker op, måske foranlediget af dig selv og de kompetencer du har vist på arbejdspladsen. Initiativ og gå-på-mod belønnes.

Alle profiler søges

Kontorassistent, borgerservicemedarbejder, rengøringsassistent, tjener, specialarbejder, ernæringsassistent, chauffør, projektleder, maskinmester, værkfører, hjemmehjælper, journalist, butiksmedhjælper, køkkenassistent, opvasker, kunderådgiver, kok, havnefoged, biblioteksmedhjælper, støtte/kontaktperson, SSP-medarbejder, cafeteria-medhjælper, turistbureau-medarbejder, miljømedarbejder, skipper, styrmand, bedstemand, skoleleder, vandrerhjemsleder, læge, tandlæge, socialrådgiver/socialformidler, kirkesanger, maskinarbejder, so-suassistent, udviklingsmedarbejder, dagplejer, børnekok og skolesekretær. Altsammen eksempler på den mangfoldighed af titler, der har været slået op, eller er blevet besat indenfor de seneste måneder.

Er du ingeniørstuderende, kan du blive tilknyttet Søby Værft, Marstal Fjernvarme, Rise Bryggeri eller Marstal Navigationsskole i praktik, eller gøre dit afgangsprøveprojekt færdigt i en af virksomhederne. Syddanske Ingeniørpionerer er et udviklingsprojekt, der skal skabe samarbejde mellem Syddansk Universitet, grundskolen, ungdomsuddannelserne og små- og mellemstore virksomheder i yderområder i Region Syddanmark.

Sæt i værk

Du kan også selv sætte noget nyt i gang. Ofte ser vi, at ønsket om at bo på Ærø udløser en skabertrang om at starte noget selv, at udleve drømmen som selvstændig iværksætter, at udleve drømmen om et anderledes og nyt professionelt liv.

En virksomhed på Ærø har andre udfordringer end en virksomhed på fastlandet, men også andre glæder. Udfordringen ved at skaffe nødvendig og kvalificeret arbejdskraft løses ofte ved tilflytning eller indpendling, altså tilrejsende fra de nærliggende trakter, og den nødvendige hjælp til fortsat vækst og udvikling kan i de fleste tilfælde fås på øens erhvervskontor.

Iværksætterkulturen har altid blomstret på Ærø, hvor initiativ, selvstændighed og skaberlyst spiller en stor rolle. Derfor vil du som iværksætter hurtigt finde dig til rette i et miljø, hvor netværk, samarbejde og gensidig sparring står højest på dagsordenen.

Hjælp til iværksætter

Ærø Erhvervskontor er altid behjælpelig med råd og vejledning til nye iværksættere. Et medlemskab af Ærø Turist- og Erhvervsforening udløser fribillet til et utal af arrangementer, netværksaftener, kurser mv., hvor du kan møde andre iværksættere og få adgang til uvurderlig inspiration og nye partnerskaber.

Et udpluk af de services, vi tilbyder:

- Sparring ved udarbejdelse af strategi og materialer og udvikling af virksomheden samt hjælp til at skrive og udsende pressemeddelelser.
- Assistance ved udarbejdelse af forretningsplaner, ejerskifte, om patentansøgninger og varemærkeskyttelse, investering og investorer, støttemuligheder og hjælp til ansøgninger, ansættelse og afskedigelse af medarbejdere samt konfliktløsning i virksomheden.
- Erhvervsseminarer, iværksætterkurser samt kurser i markedsføring, salg, præsentationsteknik, medarbejderudvikling.

Blandt de nye firmaer, der har fået opbakning fra erhvervskontoret i 2009, finder du:

Det lille yogastudie, Aktivitetshuset, Temavandreture på Ærø, Kulturladen, EHH IT & Marketing, Havens træer, Ærø Maskiner og VVS, GalleRise, Fru Nørgaard brugskunst, Ærø natur, Frihed & Fritid, Øhavets Gedemælksproduktion, Kreativ Tænkning og Koordinering, Øhavets Chokolade, Rideudstyr og Drud Design. Altså en varieret skare.

Vores kontor arbejder sammen med Sydfyns Udviklings Samarbejde, Væksthus Syddanmark og Syddansk Universitet om uddannelse og service, ligesom vi tilbyder videre- og efteruddannelse inden for et bredt område til øens borgere og erhvervsliv.

Ud og hjem

Hvis du drømmer om at bo på Ærø, og samtidig beholde dit arbejde på fastlandet, så kommer du muligvis til at tilhøre den store skare af ærøske pendlere. Ærø er forbundet med Als, Fyn og Langeland – og dermed resten af Danmark og Nordtyskland – gennem et større antal daglige færgeafgange. Og som alle andre steder med den vide verden via Internettet.

Den daglige eller ugentlige færgetur udgør for mange herboende pendlere et komfortabelt alternativ til bilkøer og regionaltoget. På udturen kan man lade op, sove, arbejde eller få en hyggelig snak med de mange andre pendlere. På hjemturen falder roen over én, for Ærø starter på færgen, og koncentrationsevnen stiger, hører vi fra vores pendlende øfæller. Pendlerkulturen ombord er noget helt særligt, og kulminerer hvert år i en fælles pendlerjulefrokost på en af færgerne.

Der er mange måder at være pendler på. En del pendler dagligt til og fra arbejde i Svendborg og Odense, mens andre arbejder nogle dage i storbyen og nogle dage hjemme på Ærø, hvor bredbåndet holder dem i forbindelse med arbejdspladsen og samarbejdsparter hvor som helst på kloden, på sø eller i land. Fælles for dem er, at de har fundet et pendlerliv, der er i harmoni med deres liv på Ærø, deres temperament og professionelle virke. •

Vi er i rivende udvikling

Vi er to medarbejdere på Ærø Erhvervskontor, som vil hjælpe dig, hvis du vil starte egen virksomhed:

Erhvervs- og udviklingsdirektør

Carl Jørgen Heide
Direkte telefon: 51 23 27 39
Mail: cjh@arre.dk

Erhvervsrådgiver

Maja Wenzel Ørum-Nielsen
Direkte telefon: 21 24 81 61
Mail: erhverv@arre.dk

De lokale aktionsgrupper (LAG) har en årlig pulje der kan støtte nye virksomheder. Her er det en lokal bestyrelse, der indstiller hvilke projekter, som kan få andel i midlerne. Har du allerede en idé, kan du kontakte:

LAG koordinator

Karl Morten Pedersen
Telefon: 24 88 70 40
Mail: kmp@arre.dk

KUC er en del af Ærø Turist- og Erhvervsforening og henvender sig til alle Ærø's borgere, så øens erhvervsliv kan være godt rustet til morgendagens krav.

Ærø Kompetence Udviklingscenter (KUC)

Telefon: 62 53 34 88 / 21 25 97 66
Mail: info@kuc-aeroe.dk

Forført af Ærø

Ærø's badestrande, museer, gamle bymiljøer, spændende havne, naturen, landskabet og stilheden tiltrækker et utal gæster fra ind- og udland.

Bølgeskvulp slår trafikstøj

Enhver der anløber til Ærø med færge eller med eget sejlskib, fortrylles af synet. Den grønne ø med de utallige bakker, strandenge, nor og næs er en fryd for øjet. Her byder naturen konstant på nye detaljer for øjet at gå på opdagelse i, og det er en nydelse, man aldrig bliver træt af. I sit forord til bogen 'Ærø i Tanke og Streg II' skriver herboende forfatter Michael Larsen således tummelumsk forelsket:

"Ærø er ikke bare generøs, den er rent ud sagt ødsel, når det gælder naturskønhed. Selv efter at have boet her i flere år taber man pusten, hver gang Drejet ved Marstal byder en ind til øen. Eller når hvide sejl snitter sig ind i Møllegabet ved Dejro, og cyklende sommergæster forsvinder hjem ad snoede veje som antændte silhuetter mod den laveaf-tensol langs strandene i Vrå."

Kom ned i gear

Ønsker du en aktiv ferie med masser af frisk luft i betagende smukke omgivelser med fantastisk udsyn til havet, nærmest uanset hvor du færdes, så er Ærø lige sagen. På Ærø er der liv og gæstfrihed – og mange føler det som, de bliver sat 50 år tilbage i tiden, i ordets allerbedste forstand. På Ærø kan du gå ned i gear og åbne op, for her er tempoet afslappet som i en svunden tid - og der er altid tid til en sludder med hvem, der nu kommer forbi.

Ærø's historie er meget mærkbar og hvor man end færdes, vil man kunne fornemme tidligere tidsaldrer; hvad enten det er oldtiden med Sankt Alberts Kirke fra år 1000 i Vejsnæs tæt på Marstal, eller skipperbyen Marstal selv, der den dag i dag er gennemsyret af fordums søfart og maritim historie.

Også Ærøskøbing med de eventyrlige gader og velbevarede byrum lokker med finurlige historier, som kan høres levende fortalt af vægteren med morgenstjerne og lygte – ligesom det historiske Søbygaard frister med udstillinger og sjove friluftaktiviteter for børn. Ærø er en ø, der byder dig velkommen, uanset hvilken slags ferie, du ønsker.

Til og fra

"Færgen er i havn om få minutter". For de flestes vedkommende er det mest naturligt at sejle til øen med en af de fire færger. Hver sommer bugner færgerne fra Als, Faaborg, Svendborg og Rudkøbing af forventningsfulde og ferieglatte mennesker fra alle afkroge af verden. Soldækket er et godt sted at nyde en forfriskning, mens man spejder ud over det glitrende vand og gætter småøer.

Hvis du kommer i egen båd, er alle ender af Ærø dækket ind med rummelige og atmosfærige lystbådehavne i Søby, Ærøskøbing, Kleven i Ommel og Marstal. Her er faciliteterne gode – for Ærø er en sejler-ø, der huser et årligt kæmpe-regatta, og det kan mærkes. Vandet er den naturlige forbindelse fra nære som fjerne egne, når målet er vores ø.

Højt til vejrs

Sejlads er dog ikke den eneste forbindelse til Ærø, og på flyvepladsen uden for Marstal lander og letter de små motorfly fra flyselskabet Starling Air med jævne mellemrum. Enten på faste rutetaxature til Fyn og Sjælland, eller på charrede ture til valgfrie destinationer i ind- og udland. Hvis man vil se Ærø lidt fra oven, bør man unde sig en rundflyvning, der i skyfrit vejr tager vejret fra én med sine skønne udsigter over den grønne ø og det turkisblå hav omkring den.

Vandre, cykle, sejle

Ærø er hvert år trækplaster for tusindvis af feriegæster, der vil slappe af og nyde livet under Danmarks sydlige himmelstrøg. Vandet lokker. Der soppes, svømmes, surfes, og børn og voksne får tid til at være sammen, leger og vandrer langs strandene. Ingen steder på øen er der længere end en rask cykeltur til idylliske og stille klukkende badesteder.

Det kuperede terræn byder på et par enkelte seje pedaltrampebakker, men ingen uovervindelige Tour-bjerge. Belønningen er udsigten over dale, diger, marker og hav. Herfra kan man skue ud over Østersøen, øhavet, holme og større øer som Fyn, Langeland og Als. De forførende landskaber kan opdages i én uendelighed, og i perlerækken af

små landsbyer langs landevejen bydes der på skummende koldt øl fra krostue, eftermiddagskaffe med hjemmebag eller god, økologisk mad.

Ærø er godt fremme i vandrestøvlen, når det gælder tilpasning af individuelle behov. Overalt på øen kan man vandre kortere eller længere ture langs markveje eller ad øhavsstien, der passer lige til naturdrømme, fysik eller trangen til at opleve noget nyt.

Havet omkring Ærø ideelt, både til sejlsport og rosport. Sug den salte luft ind, når I står med fiskestangen ved Drejet eller et af de andre fiskesteder. Saml glatte, runde sten op og lav fantasidyr med børnene. Nyd den overvældende rigdom af vilde blomster i de frodige grøfter, eller oplev et tæppe af vilde orkidéer. I sensommeren bugner træer og krat af hyld, mirabeller, blommer og vilde hindbær; pluk løb, fyld cykelkurven op og smag på de skønne bær og frugter. Langs de snoede småveje finder I en mængde små boder, hvor frugterne kan købes som hjemmelavet marmelade, chutney eller saft.

Sov godt

Når man skal lægge hovedet på puden og hvile sit solvarme hoved efter en lang og dejlig dag, er der overnatning for enhver smag. Her er hoteller med høj komfort, klassisk indrettede luksuspensionater med himmelseng og antikviteter, her er bed & breakfasts, hvor morgenmaden indtages i hyggelig samtale med værten. For natur- og friluftsfolket har vi velbeliggende campingpladser og teltområder, der ofte ligger tæt på hav og strand. Det er egentlig bare at finde ud af, hvad I har mest lyst til. Ærø har tre helt moderne campingpladser; i vest i Søby tæt på det naturskønne Vitsø Nor. Midt på øen i Ærøskøbing ved Vesterstrand med den Lnge række af små strandhuse og i den østlige del af øen ved Marstal - lige op til badestranden og strandhusene ved Eriks Hale. Desuden findes et antal primitive teltpladser, hvor I kan slå teltet op for et beskedent beløb.

Kom og bliv forført af den særlige fred og ro, som Ærø tilbyder. Kom og nyd den gode smag af Ærø. Kom og oplev kulturen i fuldt flor ved en af sommerens mange koncerter eller festivaler. Ærø er en ferieperle, der skal opleves! •

Vind!

Der er mange præmier på højkant, blandt andet:

- Weekendophold for 2 på Hotel Ærøhus med en gourmetmiddag i restauranten
- En elbil til 2 personer til rådighed en weekend på Ærø
- Ophold for 2 personer i 2 dage på den Grønne Gren
- Weekendophold for 2 personer på Pension Vestergade 44
- Wellness-weekend incl. massage og sund middag for 2 personer
- Fotosession, dit eget fotoalbum, Demand Production

- En overnatning efter eget valg på Toldbodhus
- Greenfee billetter til Ærø Golfklub
- Guidet vandretur, walkwithnature
- Frokost på Kongensgade 34

Se mere på aerodk.dk

Program

Fredag den 16. april

10:30 Traditionelle ærøske masker går i optog fra m/s Samka via Nyhavn, Lille Strandstræde og til Amaliegade for at fejre dronning Margrethes 70 års fødselsdag. Dronningen og den kongelige familie hilser på den danske befolkning fra balkonen på Amalienborg kl. 12:00.

12:00-17:00 Åbent skib og badehuse

Lørdag den 17. april

10:00-17:00 Åbent skib og badehuse

11:00-11:15 Dukketeater
 13:00-13:15 Dukketeater
 14:00-14:15 Dukketeater
 15:00-15:15 Dukketeater

Søndag den 18. april

10:00-17:00 Åbent skib og badehuse

11:00-11:15 Dukketeater
 13:00-13:15 Dukketeater
 14:00-14:15 Dukketeater
 15:00-15:15 Dukketeater

Vi ses!

På Ærø

aerodk.dk

Bliv venner med os på Facebook. Vi hedder: 'Besøg Samka'